

Ansökningar om besvärstillstånd i anslutning till miljötillståndet för hamnen i Lovisa och besvären / uttalande till högsta förvaltningsdomstolen

Miljöhälsosektionen 17.10.2024 § 97
2233/11.05.02.08/2024

Beredning och tilläggsuppgifter
hälsoskyddsplanerare Maarit Lönnroth
fornamn.efternamn@borga.fi

Högsta förvaltningsdomstolen ber om utlåtanden på grund av ansökningarna om besvärstillstånden och besvären. Utlåtandena ska sändas senast 18.10.2024 som e-postbilaga till adressen korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi eller via statsrådets skyddade e-posttjänst: <https://turvaviestioikeus.fi/>. Bilagorna ska namnges tydligt så att filnamnet så bra som möjligt beskriver bilagornas innehåll.

Ärende nr **652/03.04.04.04.19/2019 och 662/03.04.04.04.19/2024**

Lovisa Hamn Ab ansöker om besvärstillstånd som gäller Vasa förvaltningsdomstols beslut nr 141/2024 (dnr 583/2022) från 8.2.2024. Vasa förvaltningsdomstols beslut gäller däremot Regionförvaltningsverket i Södra Finlands beslut 89/2022 (dnr ESAVI/15469/2021) från 23.3.2022. Lovisa Hamn Ab:s krav gäller tillståndsvillkoret K2, som definierar maximimängden bränsle som lagras i hamnen för cirkulär ekonomi (SR- och RDF-balar) som 50 000 ton per år. Lovisa Hamns Ab:s krav är:

- 1) i första hand slopa tillståndsvillkoret K2 helt och hållet
- 2) i andra hand ändra tillståndsvillkoret i fråga så att högst 250 000 ton SRF- och RDF-balar får lagras och lastas i hamnen per år och andra fraktioner för cirkulär ekonomi beroende på tillgång och efterfrågan.

Som motivering avger Lovisa Hamn Ab bl.a. konsekvenserna för att minska växthusgaserna i södra Finland samt tillgängligheten av energi och försörjningsberedskapen.

Lovisa kultur- och miljörelse r.f., Valkon byaförening r.f. och Köpbacka byaförening r.f. föreslår i sin ansökan om besvärstillstånd/besvär att Lovisa Hamn Ab i samband med sin tillståndsansökan försummat sin skyldighet att vara konsekvensmedveten (MSL § 6) och därmed bryter mot miljölagstiftningens helhet. Därför utgör den största risken för verksamheterna, dvs. den fruktansvärda luktolägenheten, som tidigare inte bedömts, nu ett problem för invånarna. Det har inte behandlats i miljötillståndsprocessen. Föreningarna kräver att miljötillståndet i fråga upphävs och behandlas på nytt för alla illaluktande avfallsfraktioners del. Regionförvaltningsverket i Södra Finland har gett Lovisa Hamn Ab tillstånd att inleda ny verksamhet 22.6.2022 (beslutsnummer 197/2022) trots ansökan om ändring. Föreningarna ansöker också att tillståndet att inleda verksamheten återkallas. Föreningarnas motivering är att de gasformiga föreningarna som bildas av de för energiändamål importerade

avfallsfraktionerna luktar mycket motbjudande när de förruttnar. Luktolägenheten är betydande och breddas på ett stort område. Ändå har den inte alls nämnts i miljötillståndsansökan eller identifierats på någon nivå. Hamnen i Lovisa ligger i bostadsområdenas omedelbara närhet. Därför har invånarna inget sätt att skydda sig mot lukten. Det luktar illa på bostadsfastigheternas gårdar. Lukten tränger också in inomhus genom självdragsventilation. Under sommarsäsongen kräver ventilationen i dessa äldre bostadshus att fönsterna öppnas för att ventilationen skall fungera. Ventilation är omöjlig på grund av luktolägenheten.

Miljöhälsovårdschefen

Miljöhälsosektionen beslutar att ge följande utlåtande i ärendet.

Miljöhälsosektionen i Borgå har gett ett utlåtande om ansökan om miljötillstånd för Lovisa Hamn, utlåtandet som nu överklagas. Enligt ansökningsmaterialet orsakar lagringen och lastningen av produkter för cirkulär ekonomi inte buller, damm, lukt eller andra olägenheter för miljön. Miljöhälsosektionen har således inte i sitt utlåtande tagit ställning till förebyggandet av luktolägenheter.

Miljöhälsovården har fått flera klagomål om lukten från hamnen i Lovisa och på sommaren också om ett stort antal flugor. Särskilt många klagomål har kommit in under sommaren 2024. Miljöhälsovården har 1.7-2.10.2024 antecknat 21 kontakter från sammanlagt 16 olika personer. Klagomålen har kommit från olika delar av Valkom och närliggande byar. Hälsoinspektören gjorde 24.7.2024 på basis av kontakterna observationer på bostadsområdena i hamnens omgivning. Inspektören konstaterade en avstjälpningsplatsliknande lukt särskilt i området som låg under vinden i förhållande till hamnen samt ett exceptionellt stort antal flugor i hamnens närområde.

Enligt hälsoskyddslagen ska avfall förvaras, samlas in, transporteras, behandlas och utnyttjas så att de inte förorsakar sanitär olägenhet. På grund av avfallshanteringen vid hamnen i Lovisa förekommer det på det närliggande bebodda området rikligt med skadedjur på ett sätt som orsakar sanitär olägenhet. På området lastas och bryts energibalor, varvid partiklar som innehåller mikrober släpps ut i luften. Materialet innehåller sannolikt bl.a. Legionella-bakterier, som kan orsaka allvarlig lunginflammation när de inandas. Partiklarna kan spridas med vinden till hamnområdet där det finns bebyggelse.

I hamnen finns ett spannmålslager för brödsäd och i närheten finns även fiskanläggningar och matsalar. Den ökade mängden skadedjur (flugor, gnagare) p.g.a. hamnens verksamhet medför en sanitär risk för livsmedelsverksamheten. Luktolägenheten kan också förorsaka förorening av livsmedel.

Vinden och skadedjur (fåglar, gnagare) sprider avfallsmaterial från de trasiga balarna till omgivningen. Livsmedelsverket har konstaterat

att hanteringen av Mellaneuropeiska avfallsbalar som innehåller organiskt avfall kan medföra en risk för spridning av afrikansk svinpest. Afrikansk svinpest förekommer för närvarande i flera europeiska länder och viruset kan överleva i veckor, till och med månader, i animaliskt material. Om sjukdomen sprids till vildsvin är det svårt att utrota sjukdomen bland dem. Östra Nyland har ett starkt vildsvinsbestånd.

Miljöhälsosektionen anser att avfallsbalar som innehåller organiskt avfall inte lämpar sig för transport eller förvaring vid hamnen i Lovisa. Hamnens tillstånd att hantera och lagra återvinningsbränsle som innehåller organiskt material bör upphävas. Alternativt ska miljötillståndet återförvisas för ny behandling och tillståndet att agera återkallas trots ansökan om ändring.

Paragrafen justeras genast.

Christoffer Hällfors lade fram ett motförslag som Petri Hakasaari understödde. Motförslaget vann med rösterna 1,99–8,01.

”Miljöhälsosektionen anser att energibalar som innehåller organiskt avfall inte lämpar sig för transport eller förvaring i Lovisa hamn i sin nuvarande form. Hamnens tillstånd att hantera och lagra återvunnet bränsle som innehåller organiskt material bör upphävas om det finns en risk för utsläpp av organiskt material till miljön. Alternativt bör miljötillståndet återförvisas för ny behandling och tillståndet att driva verksamhet trots ändringssökande återtå.”

Beslut:

Sista stycket i förslaget ersattes med texten i motförslaget.

Paragrafen justerades genast.